

GULBENES BAZNĪCAI

150

1843. GADA 11. JŪLIJS — 1993. GADA 11. JŪLIJS

© Izdevējs — Latvijas ev. lut. Baznīcas Konsistorijas izdevniecības
un poligrāfijas uzņēmums "Svētdienas Rīts". Reģ. nr. 4-0063.

Datorsalikums. Metiens 3000 eks. Formāts 60x84/16.

3,25 izdevniecības loksnes.

Iespiests tipogrāfijā «Svētdienas Rīts».

Rīga, LV-1006 Aizkraukles ielā 21.

L 93-3
538

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

~~93. 46.775~~
0304092682

L
2

Tā saka tas Kungs:

"Pieminiet notikumus kopš seniem laikiem, ka Es esmu Dievs, un cita nav neviena, Dievs, kam nav cita līdzīga!"

(Jes. 46:9)

*"No Viņa, caur Viņu, uz Viņu visas lietas.
Viņam lai gods mūžīgi! Amen."*

(Rom. 11:36)

Katrs mūsu dzīves lielais un mazais notikums ir Dieva dāvana. To svarīgi atzīt un ar pateicību, prieku un pielūgsmes slavu sirdī tad, nākot Dieva priekšā, izteikt un atkal iet tālāk dzīvē.

Cik brīnišķīgi Dievs ir vadījis un vada!

Ir pagājuši gari gadi, kopš šis Dievnams pastāv... Garā varam skatīt aizvadītos laikus un pieminēt senus notikumus. Tie bija grūti gadi, kad dievnams tika celts, pastāvēja, tika sagrauts un atkal celts un veidots ticībā. Tie bija grūti laiki, bet katram laikam savs grūtums, un ticība ir tas spēks, kas liek celties un atkal celt, un veidot. Arī šodien turpinām celt un veidot. Tiek celts mūsu dievnams, un līdz ar to mūsu dvēseļu un siržu dievnams. Ceļoties šim dievnamam, mēs esam aicināti augt un celties tam līdzī. Ir gājuši gadi, daudzas lietas mainījušās un līdz ar to esam mainījušies arī mēs paši. Bet Viņš, mūsu Mūžīgais Dievs un Tēvs, cauri laikiem paliek tas pats, nemainīgs, stiprs, nešaubīgs. Viņš uztur savu Namu, draudzi un visus, kas uz Viņu savā dzīvē paļaujas. Viņš ir mūsu Stiprā Pils. No Viņa celts un veidots, no Viņa nākušas visas svētības dāvanas, caur Viņu iets tālāk un uzturēts viss, uz Viņu šodien vērsti visu skati, un sirdis pateicībā dzied slavas dziesmas, pie Viņa viss atgriežas. Viņš — visu lietu sākums un beigas. Viņš — mūsu Dievs, visu lietu piepildītājs, pamatotājs un svētītājs. Ar Viņu mēs varam būt droši savā ceļā un pastāvēt visās grūtībās.

Viņam lai gods mūžīgi! Amen.

Gulbenes ev. lut. draudzes mācītājs
Harijs Grigols

Vēsturisks ieskats Gulbenes evaņģēliski luteriskās draudzes un baznīcas darbībā

Tagadējā Gulbenes baznīca celta uz tā sauktā Gulbenes uzkalna. Tam garām tek Kristalīces upīte, kura iztek no Valmes ezera un, vairākkārt metot prāvus likumus, ietek Pededzē. Seni nostāsti vēstī, ka Valmes ezers (zvedru laikos saukts par *Muggor* ezeru) agrāk sniedzies daudz tālāk — gandrīz līdz Gulbenei, saplūstot ar dzirnavu diķi, kuru vēl 1339. g. saukuši par *Svor* ezeru. Abpus ezeram — augstas nokalnes. Šajā ar pakalniem aizsargātajā ezerā agrāk dzīvojuši gulbji.

Senie latgaļi šo Gulbenes kalna izliekumu izvēlējušies par vietu savai pilij — atlicis tikai pa šaurumu izrakt dziļu grāvi, lai izveidotos labi nosargāta sala. Uz šīs salas senie latgaļi uzcēluši stipru koka pili. Tai apkārt uz uzkalna sākusi veidoties apdzīvota vieta. Par šo latgaļu koka pili maz ziņu. Tā varētu būt celta 10. gs. Uzkalna ziemeļu galā atrasti senkapi, iespējams, ka tur bijusi arī vēlāku apbedījumu vieta.

Pastāv nostāsti, ka upes nosaukums Kristalīce radies laikā, kad Polockas un Pleskavas kņazi sākuši apmeklēt pierobežas novadus, lai ievāktu nodevas — “pagastus”. Tiem līdzī, kristīdami latgaļus pareizticībā, devušies priesteri. Nonākot līdz Gulbenes latgaļu pilij, tie kādā upes līcī ierakuši lielu krustu, likuši jaudīm brist pie tā ūdenī un kristījuši tos.

1224. gadā Rīgas arhibīskaps un Zobenbrāļu ordenis sadalījuši iekarotās zemes. Tajā gadā rakstos pieminēta latgaļu koka pils — Gulbena.

1340. gadā (pēc citām ziņām — 1339. g.) virsbīskapa Fridriha vadībā latgaļu koka pils vietā tikusi uzcelta akmens mūra pils. Visapkārt tai virsbīskaps licis izrakt dziļus grāvjus, piepildot tos ar ūdeni no dzirnavu (*Svor*) ezera. Pils bijusi četrstūraina, ar apaļu torni. Pāri grāvī uz to vedis paceļamais tilts. Reizē ar pili uzcelta katoļu “lūgtava”. Tā varētu būt atradusies uz Gulbenes pakalna pretī pilij.

1557. gadā (pēc citām ziņām — 1559. g.) pili ieņēmis un nopostījis cara Ivana IV karaspēks. Sena teika stāsta, ka pili nopostījuši paši tās aizstāvji. Kad Vidzemi bija ieņēmuši zviedri, ķēniņš Gustavs Ādolfs Gulbeni atdevis ģenerālim Hornam, bet līdz ar Vidzemes muižu redukciju tā nonākusi atpakaļ valsts īpašumā. Kad Pētera I laikā zviedri tika sakauti, Vidzeme, un līdz ar to arī Gulbene, pārgājusi Krievijas valsts īpašumā. 1789. gadā ķeizariene Katrīna II Gulbeni atdāvinājusi grāfam Miniham, no viņa Gulbeni 1789. gadā nopircis Fitinghofs, kas 1802. gadā to pārdevis baronam Volfam.

Pirmā Gulbenes baznīca tika nopostīta reizē ar pili. Nav zināms, kur to atkal atjaunoja, domājams, ka vecajā vietā — otrpus pils grāvim. Šī baznīca celta 1641. gadā.

1727. gadā baznīca bijusi ciešamā stāvoklī, tikai šis tas bijis jāpielabo.

1748. gada vizitācijas protokolā rakstīts: "Baznīca gandrīz bez jumta, sienas šur tur vajā un pati baznīca tik tuvu sabrukšanai, ka jātur rūpes, ka viņa viegli varētu sagāzties, un visa draudze tur atrastu kapu..."

Domājams, ka tas rakstīts par 1641. gadā celto baznīcu, kura bija kalpojusi jau vairāk nekā simts gadus. Tirzas, Lejasciema un Lizuma baznīcas Ziemeļu karā tikušas nopostītas. Ja Gulbenes baznīca arī nebūtu nopostīta un pēc tam uzcelta no jauna, tā tik ātri nebūtu nonākusi avārijas stāvoklī.

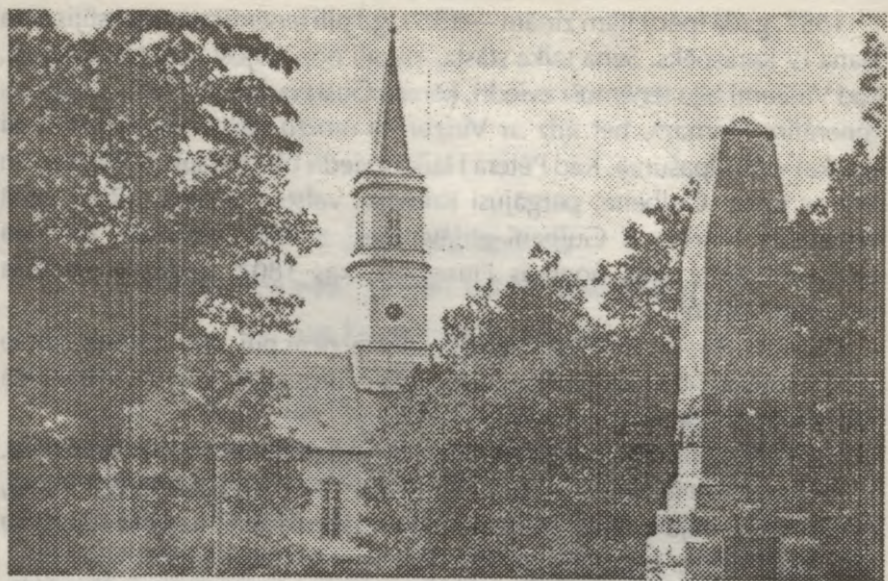
1750. gadā atkal tikusi būvēta jauna baznīca — no koka. 1802. gadā to pārbūvēja un uzcēla jaunu torni, un tā pastāvēja gandrīz simts gadus.

1816. gadā sākti vākt ziedojumi jaunas baznīcas celtniecībai. Baznīcu nolēmuši celt vecās mūra pils vietā. Drupu novākšana ilgusi trīs gadus.

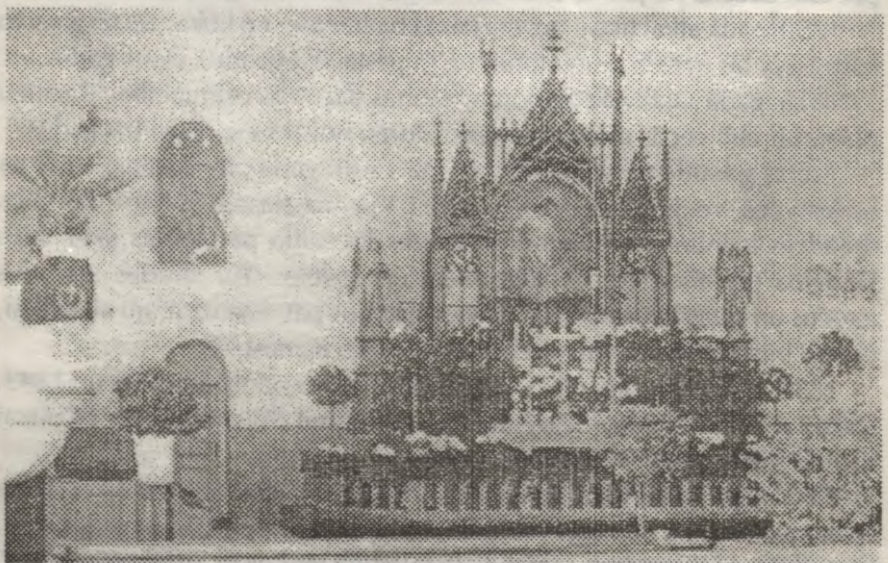
Tautas garamantu vācēja F. Krēslīņa 1926. gadā pierakstītajā teikā 83 gadus vecā Vecgulbenes iedzīvotāja L. Kļaviņa stāstījusi: "Bijis no visas draudzes katram pilngadīgam draudzes loceklim pēc kārtas jāiet. Bijis jālīdzina pēc meistarū norādījumiem un pavēles. Tur atraduši dažādus ieročus un rotas lietas. Dažus naudas gabalus pat viņa uz māju aiznesusi, bet tas bijis slepeni jādara, nebijis brīv' neko aiznest..."

1838. gadā likts tagadējās Gulbenes baznīcas pamatakmens un 1843. gada 11. jūlijā baznīca iesvētīta. Pēc divdesmit trijiem gadiem baznīcai uzlikts jauns jumts — "Schieferdach".

Pirmajā pasaules karā smagi cietusi Gulbenes draudze jau 1922. gadā spēja savākt ap 85 000 Latvijas rubļu, lai atjaunotu izpostīto mācītājmuižu. Cietis bija arī dievnams, jo lielinieki tajā bija ierīkojuši Strādnieku klubu, kā arī citādi to apgānījuši. Savas baznīcas izbūvei un izdaiļošanai gulbenieši

Gulbenes baznīca un Brīvības piemineklis 30. gados

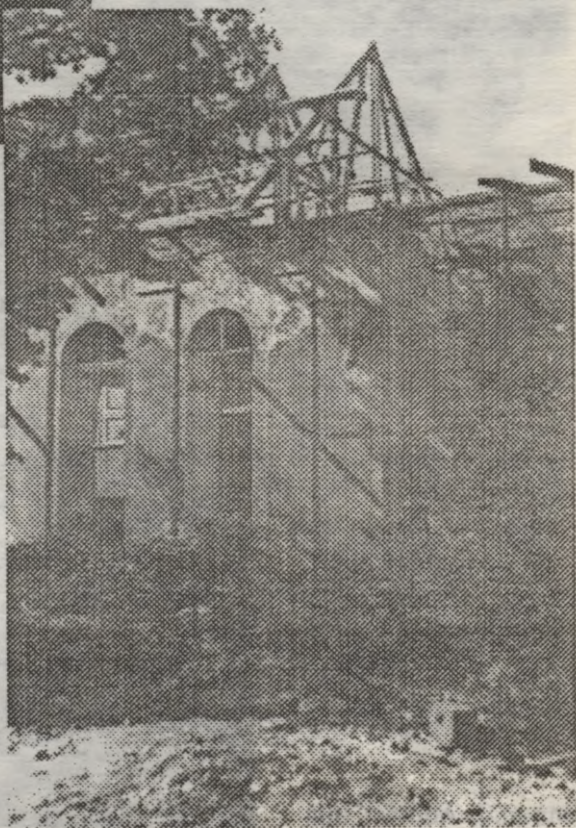
Baznīcas iekšskats

Mācītājs Jūliuss Egle

Mācītājs Ādolfs Čops

Mācītājs Edgars Jundzis

Baznīcas atjaunošana
pēckara gados

Baznīcas altāra daļa pēc daļējas drupu novākšanas

Gulbenes baznīca 1991. gada ziemā

Altāra glezna
"Kristus iet pa ūdens virsu"

M. Lutera piemineklis

Altāra glezna
"Kristus glābj
grimstošo Pēteri"

Baznīcas drupas 1944. gadā
(torņa gals)

astoņos pēckara gados izlietoja ap 2,5 miljoniem Latvijas rubļu. Altāra daļā pēc Rīgas Doma Katedrāles parauga tikušas izgatavotas krāsainā stikla vitrāžas baznīcas logiem, no kurām līdz musdienām nav saglabāties neviens fotoattēls. Gulbenes draudzes kapsētā uzcelta arī jauna mūra kapliča.

Godinot draudzes locekļus — pirmā pasaules karā kritušos varoņus, 1932. gadā atklāta melna marmora piemiņas plāksne. Tajā attēlots mirstošs karavīrs, kurš redz brīvības sauli uzlecot. Plāksne arī tagad atrodas pa kreisi no altāra, to nepieciešams restaurēt.

Pieminot tos, kas 1919. gada 31. maijā atbrīvoja Gulbeni, 1934. gadā atklāja piemiņas plāksni, kura gājusi bojā 1944. gadā — otrā pasaules kara laikā.

1934. gada 15. jūlijā tika iesvētītas Andreja Sūnakļa būvētās Gulbenes baznīcas ērģeles (30/II.P).

1929. gadā pretī baznīcai atklāja Gulbenes Brīvības pieminekli, godinot Pirmā pasaules karā kritušos un bojā gājušos draudzes locekļus. Piemineklis tika uzcelts galvenokārt par Gulbenes draudzes saziņotajiem līdzekļiem. Piecdesmitajos gados šo pieminekli nopostīja un atkal atjaunoja tikai 1992. gadā. Šoreiz tā atjaunošanai draudze spēja savākt pavisam niecīgus līdzekļus.

Otrajā pasaules karā Gulbenes baznīcai nodarītie postījumi pilnībā nav novērsti pat līdz mūsu dienām. Gulbenes baznīcas tornis, vācu armijai atkāpjoties, uzspridzināja. (Pastāv versija, ka tas cietis artilērijas apšaudē. Tā sagraušanas apstākļi nav noskaidroti.) Sagrūstot tornis nelaimīgā kārtā iegāzies baznīcā, salaužot masīvās griestu sijas. Pāri tām bija sagūlušī milzīgi akmens bluķi. Stāvoklis sākumā šķitis bezcerīgs — grūtie pēckara gadi, viss jāpaveic tikai draudzes spēkiem, nekādu palīdzību no citurienes nevarēja gaidīt, drīzāk otrādi. Domājot par baznīcas ēkas saglabāšanu nākamajām paaudzēm, draudze izšķīrusies par grūtāko variantu — nolēmusi atjaunot visu baznīcu, izņemot torņa daļu.

Kādās trīsdesmit talkās, kurās piedalījušies divdesmit līdz trīsdesmit talcinieki un pieci līdz desmit pajūgi, viena gada laikā baznīcas drupu attīrīšanas darbi tikuši paveikti. Izcirsti ap 200 m³ būvbalķu un sagatavoti kokmateriāli. Izstrādāts atjaunošanas projekts. Salīgti amatnieki, kuri ar draudzes locekļu palīdzību šo darbu savlaicīgi un godprātīgi veikuši.

Šo atjaunošanas darbu organizēšanas un vadīšanas smagumu uz saviem pleciem iznesa pirmais Gulbenes draudzes pēckara gadu mācītājs Edgars Jundzis. Par šo bezgala smago laiku saglabājušās viņa rakstītās atmiņas,

kurās viņš atceras savus čaklākos un nesavtīgākos palīgus — tā laika draudzes priekšnieku Otto Kļaviņu, Albertu Mezīti, Arvīdu un Oskaru Cepīšus, Šneideri, Jāni Lūsi, Vitolu un vēl daudzus citus, kā arī jauno inženieri Zīgrīdu Širaku, kurš izstrādāja atjaunošanas projektu.

Pirmajos pēckara gados dievkalpojumi notikuši bijušajā Draudzes skolā, tad — ugunsdzēsēju depo zālē. Pēc tam, kad izdevās atjaunot karā sagrauto kapliču, dievkalpojumus noturēja kapličā un visbeidzot — daļēji atjaunotās baznīcas ģērbkambarī. Pateicoties tā laika draudzes darbinieku pašai izlēdzībai un draudzes locekļu palīdzībai, izdevies saglabāt skaisto ozolā grebto baznīcas altāri (baronu Volfu ģimenes locekles grāfienes Cepelīnas dāvanu Gulbenes baznīcai), izdevies arī pašu spēkiem to prasmīgi restaurēt.

Bojā gājusi baznīcas altāra glezna "Kristus glābj grimstošo Pēteri" (tās autors un iegādes laiks vēl nav noskaidroti). Pašreizējo altārgleznu "Jēzus iet pa ūdens virsu" gleznojis novadnieks tēlnieks Indulis Ranka. Izdevies saglabāt arī 1791. gadā gleznoto mazās zāles altārgleznu "Kristus pie krusta" (autors nezināms). 1992.—1993. gadā tā tika restaurēta un atkal uzstādīta baznīcas mazajā zālē.

Septiņdesmitajos gados baznīcai uzlikts jauns jumts, veikts kosmētiskais remonts un nokrāsotas āršienas.

1991. gadā, pateicoties ārzemēs dzīvojošo latviešu materiālajam atbalstam, palīdzībai no māsu draudzes Bostonā — Džamaikpleinas Trīsvienības latviešu draudzes, no Gulbenes rajona un pilsētas valdēm un no ārzemēs dzīvojošiem bijušajiem gulbeniešiem, atsākti baznīcas remonta un atjaunošanas darbi. Atjaunota sēta ap baznīcas teritoriju. Kapitāli izremontētas mazās zāles, ģērbkambars un kancelejas telpas, atjaunota un uzlabota elektroinstalācija un uzstādītas sildierīces, ielikti dubultlogi un jaunas durvis. Izgatavots projekts torņa atjaunošanai, griestu un jumta nostiprināšanai. Uzsākta torņa celtniecība. Iegādāti un daļēji sagatavoti kokmateriāli, iegādāts jauns jumta segums. Ar Dieva palīgu un ja paši spēsim strādāt tikpat pašai izlēdzīgi kā draudzes locekļi pirmajos pēckara gados, mūsu dzimtais dievnams atkal atgūs savu seno veidolu, kļūs atkal krāšņs un sakārtots, atkal tā velvēs ieskanēsies varenās ērģeļu balsis.

Sākot ar 1993. gada pavasari, nodibinājušies abpusēji sadraudzības kontakti starp Temas (*Thema*) pilsētas (Dānijā) draudzi un Gulbenes ev. lut. draudzi. Notikusi apmaiņa ar pirmajām vēstulēm, tāpēc ceram, ka sadraudzības kontakti turpmāk veidosies vēl ciešāki.

Baznīcas priekšā joprojām stāv lielā reformatora Mārtiņa Lutera skulptūra, kuru, pateicoties draudzes darbinieku rūpēm kara laikā un pēckara gados, izdevies saglabāt. To darinājis Blomes muižas zemnieks Meness. Viņš ir arī vairāku skulptūru un bareljefu autors Gulbenes Baltajā pilī un kādreiz tik krāšņajos Gulbenes parkos.

Gulbenes draudze rakstos pirmoreiz pieminēta 1429. g. Nav precīzu ziņu par tālaika draudzes locekļu skaitu, jo līdz 1881. g. Gulbenes draudze darbojusies kopā ar Lejas draudzi. Ap 1873. g. Gulbenes un Lejas draudzēs kopā skaitījušies ap 17 000 draudzes locekļu, no tiem apmēram 2000 dzīvojuši ārpus Gulbenes robežām — visvairāk Vitebskas guberņā. 1907.—1908. g. Gulbenes draudzē bijuši ap 15 000 draudzes locekļu.

No 1846. g. līdz 1848. g. daudzi no Gulbenes draudzes locekļiem pārgājuši pareizticībā, jo Gulbenes draudzes robežās — Stāmerienā — tika nodibināta pareizticīgo draudze un uzcelta pareizticīgo baznīca.

Spriežot pēc publikācijām tālaika laikrakstos, 1933. g. Gulbenes draudze bijusi viena no lielākajām draudzēm Latvijā — tajā no septiņu pagastu iedzīvotājiem bijuši ap 19 000 draudzes locekļu, tādēļ arī tā vēlāk sadalījusies divās — Gulbenes un Jaungulbenes — draudzēs un tajā kalpojuši divi mācītāji.

Otrajā pasaules karā, nodegot mācītāja mājai, gājuši bojā draudzes arhīvi, tādēļ nav ziņu par draudzes locekļu skaitu trīsdesmito gadu beigās un četrdesmito gadu sākumā.

1993. g. 1. janvāri Gulbenes draudzē bija reģistrējušies 240 draudzes locekļi.

Saglabājušās ziņas par mācītājiem, kuri kalpojuši Gulbenes draudzē, sākot ar 1552. g.:

Engelbrehts Šlekens atnācis uz Gulbenes draudzi no Rīgas 1552. g.

Ādams Petcolds dzimis Vācijā, 1636. g. sācis kalpot Tirzas draudzē, bet 1643. g. pārnācis uz Gulbeni.

Adriāns fon Hāns par Gulbenes mācītāju kļuvis 1662. g. Līdz tam bijis mācītājs zviedru armijā.

Kristians fon Hāns, **Adriāna fon Hāna** dēls, Gulbenē strādājis no 1693. g. Viņa kalpošanas laikā risinājies krievu zviedru karš. Ap 1700. g. viņu aizveduši uz Krieviju. Pēc tam 17 gadus Gulbenē nav bijis mācītāja.

Heinrihs Kristians Hikšteins dzimis Dobelē, kalpojis Gulbenē no 1717. g. līdz savai nāvei 1740. g.

Kristians Cimmermans dzimis Jelgavā, uz Gulbeni atnācis no Liezeres draudzes 1741. g. un kalpojis līdz mūža beigām 1781. g. Visvecākās baznīcas grāmatas Gulbenes draudzes arhīvos bijušas tieši no viņa darbības laika (1748—1769).

Hristops Albrehts Apfelbaums (Jablonsky) dzimis Prūsijā 1735. g. No 1778. g. mācītāja Cimmermaņa palīgs, bet no 1781. g. — pastāvīgs mācītājs Gulbenē. Draudze viņu ļoti mīlējusi. Strādājis Gulbenē, kļuvis akls un 1814. g. miris.

Mihaels Georgs Ernsts Jirgensons (Girgensons) dzimis Ērgļos 1782. g. Studējis Jēnā un Leipcigā. Sākumā strādājis Straupē, bet no 1814. g. Gulbenē. Miris 1876. g. deviņdesmit četrus gadu vecumā. Apglabāts Gulbenes kapos.

Georgs Gustavs Šillings dzimis 1800. g. Alojā. Skolas laikā dzīvojis Vecpiebalgā. No 1816. g. līdz 1819. g. dzīvojis un studējis Tērbatā. No 1819. g. palīgmācītājs pie mācītāja Girgensona. No 1827. g. līdz 1873. g. kalpojis Gulbenes draudzē, pēc tam dzīvojis Rīgā un Cēsīs. Miris 1880. g. 30. septembrī. Apglabāts Gulbenes kapos.

Gotlībs Augusts Keislers 1873. g. pārnācis no Alūksnes. Kalpojis Gulbenē līdz 1885. g., kad aizvests uz Pēterburgu.

Hugo Keislers no 1885. g. līdz 1896. g. kalpojis Gulbenē, tad pārgājis uz Trikātas draudzi.

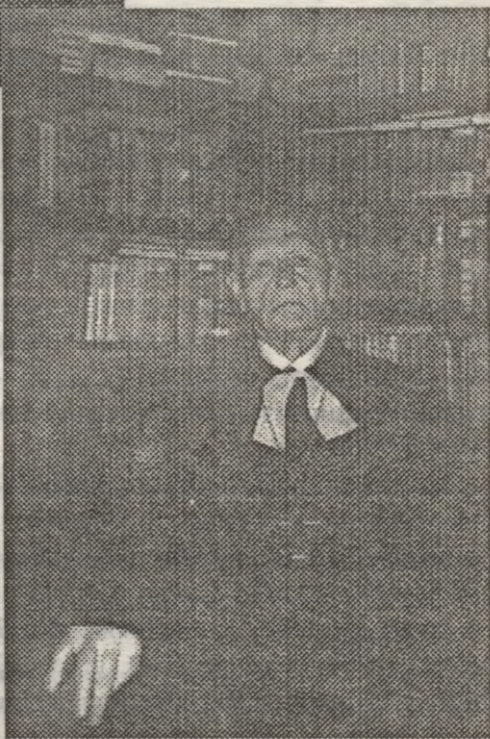
Eižens Vilde Gulbenē kalpojis no 1898. g. līdz 1899. g. Bijis palīgmācītājs pie H.Keislera. Draudzes konvents balsojis pret viņa iecelšanu Gulbenes draudzes mācītāja amatā, bet patrons barons Volfs tomēr viņu iecēlis vienpersonīgi. Tas izraisījis draudzes nemierus, kuru rezultātā vairāki draudzes locekļi notiesāti, bet baznīca uz laiku pat slēgta. Mācītāju Vildi no darba atceļ par pareizticīgu jaunavu iesvētīšanu luterāņu baznīcā. Saglabājušās ziņas par tālaika draudzes darbinieku Jēkabu Šķipsnu, kas asi vērsies pret baronu Volfu, aizstāvēt zemnieku intereses konventā.

Teodors Neanders Gulbenes draudzē kalpojis no 1899. g. līdz 1908. g. Draudze viņu necienījusi, jo Neanders, norēķinoties ar baznīcas zemes nomniekiem, bijis nežēlīgs un netaisns. Par viņu publicētas vairākas atklātās vēstules "Pēterburgas Avīzēs".

Ādolfs Kundziņš — Gulbenes draudzes mācītājs no 1908. g. līdz 1920. g. Pirms tam no 1893. g. kalpojis Tirzas un Velēnas draudzēs. 1920. g. pārgājis uz Rīgas Sv. Pāvila draudzi.

Mācītājs Žanis Dambis

Mācītājs Otto Baltiņš

Arhibiskaps Kārlis Gailītis †

1992. gada 10. novembrī Gulbenē, atklājot Brīvības pieminēkli

No 1920. g. līdz 1922. g. Gulbenē nav bijis pastāvīga mācītāja, jo sagrautajā mācītāja mājā tam nav bijis kur apmesties. Reizi mēnesī Gulbenē dievkalpojums noturējuši kaimiņu draudžu mācītāji, kā arī mācītāji no Rīgas.

Pēc mācītāja mājas kapitālā remonta draudze par Gulbenes draudzes mācītāju ievēlējusi

Jūliusu Robertu Egli (dz. 1887). Uz Gulbeni pārnācis no Gaujienas draudzes. Mācītāja Egles darbības sākums ļoti daudzsološs — izvedis draudzi no materiālajām grūtībām, savedis kārtībā dievnamu, uzcēlis jaunu kapliču. Viņa teiktās svētrunas braukuši klausīties pat no kaimiņu draudzēm. Tad radušās smagas personīgās dzīves problēmas, kuru rezultātā izsludinātas jauna mācītāja vēlēšanas. Draudzē mācītājs Egle ticis ļoti cienīts, tādēļ 1933. g. janvārī viņš ievēlēts no jauna. Gulbenē kalpojis līdz 1935. g., kad ievēlēts par Zeltiņu draudzes mācītāju.

Ādolfs Čops dzimis 1905. g. Madonas apriņķa Lejasciema pagastā. Ordinēts 1935. g. 3. martā Mazsalacā, bet drīz pēc tam ievēlēts par mācītāju lielajā Gulbenes draudzē. Līdztekus pasniedzis arī ticības mācību un kādu laiku arī latviešu valodu Gulbenes komercskolā. Bijis Jaungulbenes draudzes mācītājs. Savu draudzi un dzimteni atstājis 1944. g., dodamies trimdas ceļos uz Vāciju, kur darbojies par mācītāju un skolotāju bēgļu nometnēs. 1949 g. pārcēlies uz Kanādu, kur strādājis par Toronto latviešu luterāņu draudzes mācītāju. Miris Toronto 1991. g. 19. februārī.

Alfreds Cimdiņš dzimis 1910. g. Strādājis Gulbenes draudzē vienlaicīgi ar Ādolfu Čopu un ir Gulbenes draudzes mācītājs.

Edgars Jundzis dzimis 1907. g. 1929. g. beidzis LVU Teoloģijas fakultāti. 1929. g. ordinēts par mācītāju Rīgas Vecās Ķertrūdes baznīcā. No 1929. g. līdz 1931. g. darbojies Rīgas un Suntažu draudzēs. 1931. g. pārgājis uz Valku kā Valkas un Valgas — abu Jāņa draudžu — mācītājs. 1944. g. ticis komandēts uz Gulbeni, lai vadītu abas Gulbenes draudzes. Viņa darbības laikā noritējuši sagrautās Gulbenes baznīcas atjaunošanas darbi. Mācītājs Jundzis Gulbenē kalpojis līdz 1951. g.

Žanis Dambis dzimis 1915. g., ordinēts 1943. g., bet 1944. g., — 2. pakāpē. Gulbenē kalpojis no 1952. g. līdz 1969. g., vienlaicīgi bijis arī Lejasciema un Lubānas draudžu mācītājs. 1969. g. no Gulbenes pārgājis uz Talsu draudzi.

Otto Baltiņš dzimis 1907. g., ordinēts 1942. g., bet 1969. g. no Lazdonas draudzes pārnācis uz Gulbenes draudzi. Kalpojis Gulbenes draudzē līdz 1990. g.

Kopš 1990. g. jūnija Gulbenes draudzē kalpojīs palīgmācītājs **Harijs Grigols**.

Mums pieejamos draudzes vēstures materiālos ir maz ziņu par draudzes darbiniekiem. Mācītāju Keislera, Vildes un Neandera kalpošanas periodā vairākkārt pieminēts Jēkabs Šķipsna, kurš, vērstoties pret baznīcas patronu Volfu un aizstāvēt baznīcas zemes nomnieku intereses, aizstāvējis arī zemnieku pārstāvju intereses konventā.

Mācītājam Kundziņam draudzes darbā palīdzējis draudzes priekšnieks **Alfreds Grafs** — Jaungulbenes Stāķu un Dreiņu māju īpašnieks, pret viņa kandidatūru gan balsojuši muižu delegāti, jo draudžu priekšnieki parasti bijuši muižnieki vai muižu pārvaldnieki.

Pēc pirmā pasaules kara draudzes darbā — baznīcas atjaunošanā un sakopšanā — kopā ar mācītāju Egli aktīvi darbojušies draudzes priekšnieks **Eduards Ābeltiņš** un tā vietnieks **Otto Kordons**.

Mācītāju **A. Čopa** un **A. Cimdiņa** kalpošanas laikā draudzes priekšnieks bijis **J. Makstenieks** no Stāmerienas.

Pirmais pēckara draudzes priekšnieks un tuvākais palīgs mācītājam **Jundzim** baznīcas atjaunošanas darbos bija **Otto Kļaviņš**.

Draudzes padomi ir vadījuši **Arvīds Cepītis**, **Alfreds Bērziņš**, **Pēteris Zaharāns**, **Ludvigs Sproģis**, **Tāļivaldis Volbergs**, **Alberts Mezītis**. Strādājuši nesavtīgi un pašai izlēdzīgi, lai draudze spētu izdzīvot un izturēt baznīcai tik grūtajos laikos.

No 1990. g. līdz 1992. g. draudzes priekšnieks bija **Gastons Edolfs**. Viņa vadībā atkal uzsākti baznīcas atjaunošanas un remontu darbi, novāktas torņa drupas, uzsākta torņa celtniecība.

Kopš 1993. g. maija draudzes padomi vada **Aigars Žīgurs**. Būdam draudzes vēsturē gados visjaunākais draudzes priekšnieks, viņš tomēr jau ar pirmajiem darba soļiem apliecinājis, ka draudze savā izvēlē nav kļūdijusies.

Ir ziņas, ka no Gulbenes draudzei piederīgo pulka pasaulē izgājuši mācītāji **Opsis**, **Ūdris**, **Madernieks**, **Kušils**, **Jānis Dauka** un palīgmācītāji **Gunārs Vaniņš** un **Valdis Kļaviņš**.

No 1824. g. līdz 1826. g. pie Gulbenes un Lejas draudzēm darbojusies Bībeles biedrība, kuru dibinājis mācītājs **Ernsts Girgensons**. 1826. gadā tajā bijuši 517 biedri. Tās mērķis — apgādāt draudzes locekļus ar Bībeli un Jauno Derību.

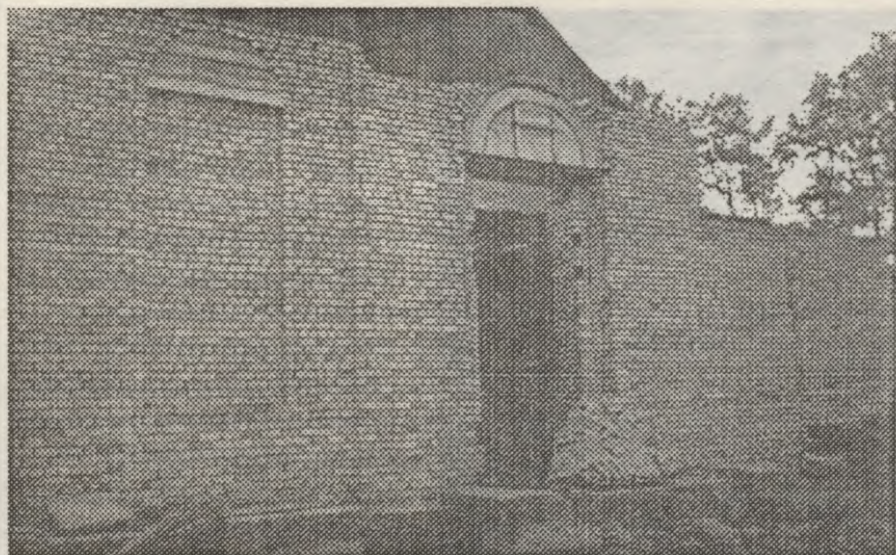
1831. g. mācītājs **Georgs Šilling**s biedrību atkal atjaunojis un tā darbojusies no 1832. g. līdz 1857. g., kad tajā bijuši 857 biedri. Nav

Gulbenes baznīca 1991. gada pavasarī

Svētdienas skola, jauno mācību gadu sākot 1991. gadā

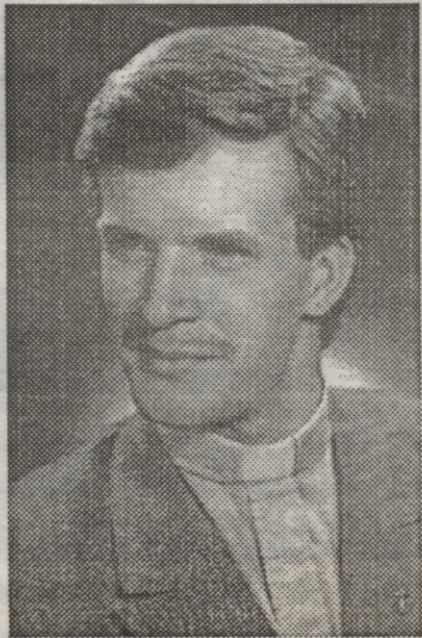
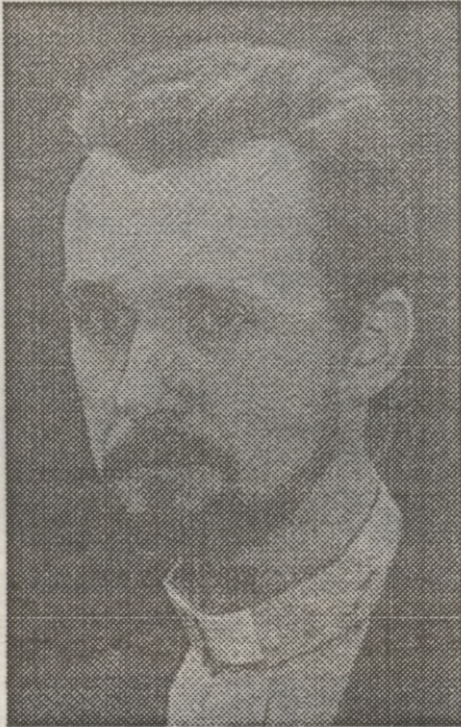

Jaunā baznīca Pūles ielā, 1987. gada
2000. gada sākumā sākās darbi
baznīcas atjaunošanai.

Baznīcas atjaunošanas darbi

Bīskaps Jānis Vanags

Palīgmācītājs Harijs Grigols

saglabājušās ziņas par šīs biedrības turpmāko likteni, kad un kādēļ tā pārtraukusi savu darbību.

Gulbenes draudze ir bijusi viena no bagātākajām draudzēm Latvijā ne vien draudzes locekļu skaita, bet arī materiālajā ziņā. Tai piederējušas 36 rentes saimniecības — "Sturņi", "Šļaukas", "Milži" u.c. Pie macītāja mājas bijušas 612,8 desetīnas zemes, tai skaitā 342,7 desetīnas meža. Nodibinoties Latvijas Republikai, agrārreformas rezultātā visas rentes saimniecības, kā arī 100 pūrvietas ļoti laba meža atsavinātas.

1932. g. pie mācītājmājas skaitījās 55 ha zemes. Mācītāja māja nodega 1944. g. Kolhozs par pārējo ēku uzturēšanu rūpējies maz, tādēļ sagruvušas vairākas saimniecības ēkas, bet atlikušās atradās avārijas stāvoklī. Pašlaik tiek kārtots draudzes īpašuma atgūšanas jautājums.

Pie Gulbenes draudzes darbojušās puīšu un vēlāk arī meitu draudzes skolas. To pirmsākums meklējams jau zviedru laikos. 1690. g. Ziemeļu kara laikā skolā nopostīta, bet jauna uzcelta tikai 1768. g.

Ziņas par pirmajiem draudzes skolotājiem ir no 1728. g., kad darbu uzsācis Georgs Pulss. 1761. g. skolā mācījušies 36 skolēni. Saglabājušās ziņas par visiem draudzes skolas skolotājiem. To vidū ir vairāki visiem zināmi uzvārdi:

Sākot ar 1843. g. Gulbenes draudzes skolā strādājis Cimzes skolotāju semināra direktora brālis Dāvids Cimze.

Visu cienīts skolotājs bijis Jānis Krastiņš, kas Gulbenes draudzes skolā strādājis no 1871. g. līdz 1893. g. Viņš virtuozī spēlējis ērģeles, tādēļ 1873 g. piedalījies arī latviešu pirmo Vispārīgo Dziesmu svētku ērģeļu koncertā Doma baznīcā. Komponists Emīls Melgailis veltījis dziesmu Krastiņa atcerei. Pie Jāņa Krastiņa Gulbenē vienu gadu ērģeļu spēli mācījies vēlākais profesors Pauls Jozuus. Krastiņš spēlējis ērģeles arī kādā Pēterburgas luterāņu baznīcā, kad tur viesojies vācu ķeizars Vilhelms I. Krastiņš miris 1893. g. un apglabāts Gulbenes kapos.

No 1893. g. līdz 1903. g. Gulbenes draudzes skolā strādājis Jānis Jaunzems, kuru mēs pazīstam kā rakstnieku Apsīšu Jēkabu.

Pēc 1919. g. draudzes skolu vadījis gulbeniešiem labi zināmais skolotājs un sabiedriskais darbinieks Kārlis Martinsons.

1923. g. draudzes skola kļūst par Gulbenes sešgadīgo pamatskolu. Pēc agrārreformas atsavināta arī draudzes skolas zeme.

Gandrīz visi draudzes skolas skolotāji darbojušies Gulbenes draudzē kā ērģelnieki vai ķesteri (pērminderi).

1952. g. atsācis darbu draudzes koris diriģentes Martas Dambes (macītāja Žaņa Dambja sieva) vadībā. Vēlāk kora diriģents bijis skolotājs Oskars Dimdiņš. Pēdējos piecpadsmit gadus kora diriģente ir Eleonora Bērziņa. Vecos laikrakstos lasāms, ka pirms 1940. gada draudzes kora diriģents bijis Alberts Mucenieks.

Šogad jau sesto gadu darbojas Svētdienas skola. Sākumā tajā mācījušies 20 skolēni, tagad skolēnu skaits četrkārtšojies, nodarbības katru sestdienu notiek trīs grupās. Ik vasaru pēc mācību noslēguma skolēni kopā ar skolotājām un draudzes macītāju brauc ekskursijā, lai iepazītos ar apkārtnes skaistākajām vietām un apmeklētu Latvijas dievnamus.

Katru otro sestdienu draudzes locekļi pulcējas uz Bībeles stundām, kuras vada mācītājs Harijs Grigols. Dievkalpojumi Gulbenes baznīcā notiek divas reizes mēnesī — mēneša pirmajā un trešajā svētdienā, kad ir arī dievgalds. Katru pirmo un trešo sestdienu no 11.00 līdz 13.00 mācītājs pieņem draudzes locekļus. Notiek arī draudzes sadraudzības vakari, bijuši vairāki draudzes jauniešu saieti. Dievkalpojumos dzied draudzes jauniešu vokālais ansamblis un draudzes koris.

Sava dievnama 150 gadskārtu Gulbenes draudze sagaida dziļā pateicībā Dievam, ka baznīcai tik grūtajos laikos Viņš palīdzējis saglabāt un pat no drupām atjaunot dzimto dievnamu, ka palīdzējis draudzei izdzīvot. Draudze dziļā apņēmībā vēlas čakli un pašreizēji kalpot Dievam sava dievnama atjaunošanas labā, lai tas varētu atdzimt savā kādreizējā krāšņumā. Dievnama jubileju sagaidot, draudze sirsnīgi pateicas visiem, kas atbalstījuši Gulbenes dievnama uzturēšanu. Tas Kungs lai visus svētī un pasargā!

Kungs, Debess un Zemes Radītājs un Visuvalditājs,

Jēzu Kristu, Tu mūsu Kungs un Glābējs,

Svētais Gars, Tu mūsu Svētītājs!

Tavs Nams nav rokām celts un tie nav tikai akmeņi.

Tavs nams ir Mūžīgs!

Nāc, mājā mūsu sirdīs, lai Tev goda templis

Tiek celts mūsos, un tā caur mums tiek celts

Tevev goda templis pasaulē...

Ticēt liec, cerēt liec, mīlēt liec,

lai Tavā spēkā atjaunojam un uzceļam Tavu

Namu šeit un savās dvēselēs.

Un lai tas ir Tavam godam un cilvēkiem par svētību. Amen.

Kristus saka:

"Es esmu pasaules gaisma; kas seko man, tas patiesi nestaigās tumsībā, bet tam būs dzīvības gaisma."

(Jāņa 8:12)

"Jūs esat pasaules gaišums; pilsēta, kas stāv kalnā, nevar būt apslēpta. Sveci iededzinājis, neviens to neliek zem pūra, bet lukturī; tad tā spīd visiem, kas ir namā. Tāpat lai jūsu gaisma spīd Jaužu priekšā, ka tie ierauga jūsu labos darbus un godā jūsu Tēvu, kas ir debesīs."

(Mat. 5:14–16)

Uzziņai

Gulbenes evaņģēliski luteriskās draudzes baznīcas adrese:
LV-4400 Gulbene, Brīvības ielā 13. Tel. (244) 23045

Norēķinu konts: Latvijas bankas Gulbenes nodaļa 000700534

Mācītājs: palīgmācītājs Harijs Grigols,
kalpo Gulbenes, Jaungulbenes, Lubānas un Lejas draudzēs.

LV-1083 Rīga, Slokas ielā 114 dz. 24.

Tel. 468553 Gulbenes draudzes vadība:

Draudzes priekšnieks Aigars Žīgurs,

Stradu pag. Šķieneri 6—5. Tel 97135

Priekšnieka vietnieks Tālvāldis Volbergs, Gulbene, Blaumaņa ielā 22

Kasiere Austra Villiparte, Gulbene, Brīvības ielā 51

Sekretāre Inese Duka, Gulbene, Skolas ielā 5/3 — 22. Tel. 22134

Kora diriģente Eleonora Bērziņa, Gulbene, Brīvības ielā 41. Tel. 22648

Grāmata izdota ar Gulbenes draudzes locekļu Rutas Lases un
Ineses Dukas gādību, piedaloties arī Inesei Briedei
un mācītājam Harijam Grigolam.

Grāmatas veidotāji izsaka īpašu pateicību
Gulbenes vēstures muzejam un pieminekļu inspektorei
Sarmītei Dundurei
par sadarbību un atsaucību.

Dziediet tam Kungam jaunu dziesmu!

Ps. 149

1

Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils

Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils, Kur bēdās varam tverties, Augsts palīgs, kas mūs nepievils, Pie kā mēs varam ķerties! Visjaunais ienaidsnieks, Kam grēku darīt prieks, Tas gādā nakt' un dien' Uz Jaunu viltu vien, Kas var no viņa glābties!

Ak, mūsu spēcīgš Joti vājš, Kas pastāvēt gan spējis? Par mums stāv mūsu Pestītājs, Ko Dievs pats izredzējis! Tam Jēzus Kristus vārds, Kas tapis krustā kārts, Viņš stiprais karavīrs, Svēts Dievs un cilvēks tīrs, Tā elkon's paliks varens!

Lai būtu velnu diezkāds bars, Kas mūs grib aprīt kāri, Mūs tomēr sarga Dieva Gars, Tas elles varai pāri. Kas valda tumsībā, Gan kaist viņš niknumā, Bet ko mums padarīs? Dievs viņu nosodīs. Viens vārdiņš to spēj aizdzīt!

Tam Dieva vārdam nebūs rimt, Lai trako, kam tik trakot. Dievs neļaus savai laivai grimt, Glābs savu vārdu sakot. Grib tie mūs nāvē dzīt, Un mantu nolaupīt, Lai notiek Dieva prāts, Tiem labums nav nekāds; Mums debess manta paliek!

*Martin Luther, ar. Jāzeps Vītols; V.125
Martin Luther, tulk. Christoph Furecker*

19

Tev pretim izejam

Tev pretim izejam, Tu valdnieks cēls, Un dziesmās sveicinām, Vissvētā Dēls, Kas mūsu vidū nāc, Kā cilvēks dzīvot sāc, Nes mieru pasaulei Un dvēselei.

Plūst silta prieka šalts, Kur parādiēs, Viss vēršas tīrs un balts, Kur iegriezies. Sirds durvīm atvērtām, Jel garām neej tām, Kad pretim izejam Tev, glābējam.

Kur zilās tāles māj, Gan ilgas trauc, Bet ēnas ceļā stāj, Grēks soļus jauc. Vien Tu mums glābējs svēts, No Tēva novēlēts. Tev pretim izejam Un pielūdzam.

*Lowell Mason, ar. Jāzeps Vītols; V.167, Ak, kā es vēlētos
Alberts Galiņš*

104

Es zinu, dzīvo Glābējs mans

Es zinu, dzīvo Glābējs mans, Es priecīgs Viņš mans Labais gans; Viņš dzīvo, dzīvo mirušais, Viņš dzīvo Valdnieks mūžīgais.

Viņš dzīvo, mani milēdams, Viņš dzīvo, mani svētīdams; Viņš veldzi manai dvēš'lei dod, Pie Viņa sirds man mieru rod.

Viņš dzīvo, dāvā dzīvību, Ar Viņu nāvi pārspēšu; Es priecīgs — Viņš mans Labais gans, Viņš dzīvo, dzīvo Glābējs mans.

John Hatton, ar. David Evans (Alt. harm.: V.169, Es zinu, dzīvo Glābējs mans)

Samuel Medley, tulk. Edmunds Zirītis

132

Dod mums spēka garu, Dievs

Dod mums spēka garu, Dievs, Savu draudzi stipru dari, Lai tā, laikiem mainoties, Stāv kā klinčs, kaut vētras, kari Grib to samalt, izpostīt, Visos vējos izkaisīt.

Mīlestības garu dod Tiem, kas staigā Kristus pēdās, Lai ikviens sev gaismu rod Arī dzīves tumsā, bēdās, Zinot: liels ir mantojums, Dots ar Kristu visiem mums.

Savaldības gars lai mīt Tur, kur mūsu ceļi dalās; Tava saule visiem spīd, Dažādās kaut zemes malās Tava draudze kopā nāk, Tavu darbu strādāt sāk.

August Gottfried Ritter, ar. Jāzeps Vītols; V.54b, Dievs ir mūsu cerība

Arnolds Lūsis

135

Jel mosties, Gars

Jel mosties, Gars no senām dienām, Tu Gars, kas pirmiem lieciniekiem bij: Dod Kristus Jaudīm, dod ikvienam, Lai visi esam Viņa liec'nieki, Lai visur reiz Tavs vārds, Kungs Jēzu, spīd Un visas tautas Tev pie kājām krīt! Kaut Tava uguns liesmot sāktu Un visas zemes malas aizdegtu! Lai pulkiem Tavā plaujā nāktu Un gūtu zelta kviešu birumu! Jau lauks ir balts, jau kvieši brieduši, Bet nav, kas viņus nokopj rūpīgi.

Ak, raugi, Kungs, kā ilgu kvēlē Daudz sirdis gaida Tavu brīnumu Un, karsti lūdzot, sirds un mēle Čukst rītos, vakaros šo lūgšanu: Nāc,

Varenais, drīz tumsas varu šķel, Lai beidzas nakts un jauna dzīve zeļ!
Kaut Palīgs īsts mums visiem nāktu Un savus ļaudis mājās pārvestu!
Kaut Tava saule starot sāktu, Kaut vārti vērtos, mūri sagrūtu! Kungs
tūkstošiem, kas nāves ēnā mīt, Liec Tavu lielo dienu sagaidīt!

*J. A. Freylinghausen, ar. Jāzepe Vītols; V.47, Mans Dievs, es Tevi slavēt gribu
Karl Heinrich von Bogatzky Tulk. Carl Ludwig Kaehlbrandt un Kārlis Kundziņš*

137

Liesmas, Kungs, met

Liesmas, Kungs, met svētas liesmas, Met no debess augstumiem, Lai mēs
dziedam slavas dziesmas Līdz ar visiem ticīgiem. Lai uz augšu skatus
ceļam, Ticībā sev spēkus smeļam, Tavu Garu uzņemam, Šķīsti, svēti
dzīvojam.

Liesmas, Svētā Gara liesmas Zemes bērnu sirdīs met, Ka ne grēks, ne citas
briesmas Nespēj viņas pārvarēt. Lai mēs sargāties no Jauna Pasaulē, kas
ieved kaunā, Taisnus ceļus staigājam, Brāļus, māsas milējam.

Liesmas, Kungs, met jaunas liesmas Pagurušās dvēselēs, Lai kā
debespulku dziesmas Tās uz augšu ceļ un nes. Lai mēs savus skatus
ceļam, Kur redz Dieva draudzi ceļam. Dodi jaunu garu, Dievs: To no
sirds mēs lūdzamies!

*"Das grosse Cationale" (Darmstadt, 1687), ar. Jānis Bachs
(Alt. harm.: V.118a, Jēzu, dzīvība man esi)*

Viktors Kaminskis

143

Es ticu, ka no zvaigžņu stariem

Es ticu, ka no zvaigžņu stariem Ir Dievam goda tronis celts. Ir mums, ir
apskaidrotiem gariem Spīd Viņa gaismas šķīstais zelts. Es savam
Radītājam godu, Es Viņam pateicību dodu.

Es ticu Kristus vārdam svētam, Kas man kā tūkstoš saules mirdz. Par
visām sirdīm pazaudētām Pie krusta lūza Viņa sirds. Par Viņa šķīsto
nāves ziedu, Par Viņa mīlestību dziedu.

Es ticu Garam, kas kā liesma, Kā uguns liesma sirdī nāk. Viņš mūsu
prieks un mūsu dziesma, Uz Viņu tautas cerēt sāk. Bez Viņa jaunas
dzīves nava, Lai Viņam mūžam gods un slava!

*Dimitri Bortnanski, ar. Jāzepe Vītols; V.50, To mīlestības spēku sveicu
Kārlis Kundziņš*

Lai slava Dievam

Lai slava Dievam ir un gods Par Viņa žēlastību! Vairs negaida mūs bargais sods, Bet Tēva mīlestība. Nu Dievam ir uz mums labs prāts, Jo visur miers tiek sludināts, Un naidam nav vairs varas.

Mēs Tavu slavu cildinām Un godu liekam vērā. Tu, Dievs Tēvs, valdi mūžīgi, Tavs spēks ir liels bez mēra. Viss notiek, kā Tu liec un spried, Pie Tevis uzticībā iet, Kas piedošanas alka.

Tu Dieva Dēls, Tu vienīgais No Debestēva dzimis, Tu esi mūsu Pestītājs, Nu Dieva bargums rimis. Ak Dieva Jērs, svēts Kungs un Dievs, Mūs paklausī, mēs lūdzamies, Un visiem esi žēlīgs!

Un Svētais Gars, kas mieru dos, Pats bēdas no mums griezdam, No velna viltus sargā tos, Ko Kristus pestīj's ciedzams. Tu novērs nāves skarbumu Un atņem bailes, Jaunumu. Mēs ticam Tavam vārdam.

*Komp. anon., ar. Jānis Bachs
(Alt. harm.: V.75, Gods lai ir Dievam augstībā)*

*Nikolaus Decius (Deeg),
tulk. Christoph Furecker*

Dievs dziesma man

Dievs dziesma man! Viņš ir tas Dievs, kam vara; Svēts Viņa vārds, Tas lielus darbus dara. Un debesīs Tam slava skan, Un debesīs Tam slava skan!

Tas gaismā mīt Un katram ceļu rāda. Viņš valdnieks ir, Par taisnu tiesu gādā. Tā tronis stāv, kaut viss še krīt, Tā tronis stāv, kaut viss še krīt!

Tam atklāts viss, Gan nemirstīgie gari, Gan dziļumi Un tālie zvaigžņu bari, Kas bija, ir un kas vēl būs, Kas bija, ir un kas vēl būs.

Dievs zina ar, Cik dvēsele ir vāja, Gan labu grib, Bet maldās un slīd kāja, Viņš mani žēlot, pestīt var, Viņš mani žēlot, pestīt var.

Ja Dievs man klāt, No kā tad sirds vēl drebēs? Tad neprasu Ne zemes, nedz ar debess. Pat elle nespēj biedināt, Pat elle nespēj biedināt.

Jāzepe Vītols; V.39, Dievs dziesma man

*Christian Furchtegott Gellert,
Tulk. Jānis Ermanis.*

159

Lai atskan gods un teikšana

Lai atskan gods un teikšana Tam Dievam, kas mums klātu, Kam roka visuspēcīga, Kas visur mūsu prātu Ar savu Garu priecina, Mums sirdi bēdās mierina! Tam Kungam dodiet godu!

Nekad, nekad Viņš neatstās Tos, kas ir Viņa Jaudis. Viņš visur viņus pasargās, Un svētību tie baudīs. Viņš pasniedz tēva roku tiem, Lai iet pa ceļiem svētīgiem. Tam Kungam dodiet godu!

"Etlich Christlich Lieder" (Wittenberg) Ar. Jāzeps Vītols; V.77,

Mums pestīšana atnāca

Jakob Johann Schutz

Tulk. Alexander Hans Bernewitz

167

Paceliet balsis, slavējiet

Paceliet balsis, slavējiet, Dzīvības Kungu godiniet! Allelūja! Allelūja! Tu, saule, dienu atnesot, Tu, mēness, nakti greznojot, Nāc, teic To! Nāc, teic To!

Allelūja! Allelūja! Allelūja!

Vējš, lielais skrējēj, stipriniek, Mākoni, baltais ceļiniek, Nāc, teic To!

Allelūja! Teic, gaisma, gaismas saucēju, Nakts, slavē miera devēju, Nāc, teic To! Nāc, teic To!

Allelūja! Allelūja! Allelūja!

Steidzieties, palu ūdeņi, Vasaras, ziemas, rudenī! Allelūja! Allelūja!

Nāc, uguns, sildi, apgaismo, Nāc, slavē Dievu mūžīgo, Nāc, teic To!

Nāc, teic To!

Allelūja! Allelūja! Allelūja!

Radījis kalnus, pakalnus, Sauli un zvaigznes, arī mūs. Tevi teicam! Tevi

teicam! Dievs Tēvs, Dievs Dēls, Dievs Svētais Gars! Lai svētīts rīts un novakars! Tevi teicam! Tevi teicam!

Allelūja! Allelūja! Allelūja!

"Geistliche Kirchengesänge" (Koln)

Asizes Francis un William H. Draper,

tulk. Osvalds Gulbis

175

Atver, bērns, atver

Atver, bērns, atver Jēzum savu sirdi: Stāv Viņš pie durvīm, klausina!
Vai dzirdi? Vērodams vēro, vai Tu Viņu gaidi, Tam pretī smaidi.

Atver Tam durvis, lai Viņš neaizietu! Sirdī Tam taisi jauku, mīļu vietu!
Satveri, pieņem savu dvēšles Draugu Kā acuraugu!

Dzīve tad sāksies, bagāta un jauka; Svētīs Viņš tevi tavā darba laukā;
Ceļu tev pašķīrs, dos tev dzīvu spēku Uzvarēt grēku.

Nāci, Kungs Jēzu, paliec mūsu sētā; Droši tad būsim, kad mūs viņņi
mētā; Droši tad būsim mēs pie Tavas rokas, Lai kur ceļš lokās.

Friederich Ferdinand Flemming,

ar. Jāzeps Vītols; V.89,

Svētīgs, kas nestāv

Roberts Bērziņš

182

Jēzu, saule mana

Jēzu, saule mana, Dvēšles greznība, Gans, kas mani gana Zaļā
ganībā, Žēlastības prātā Bērnu uzskati, Sirdī skumdinātā Prieku
iedvesi!

Dzēsi manus grēkus Savām asinīm; Sniedzi jaunus spēkus Tikt uz
debesīm. Lai man Tavas sāpes, Tava ciešana, Asaras un slāpes Paliek
piemiņā!

Tev vien gribu dzīvot, Tavs vien būt, mans Dievs, Svēti Tevi milēt, Visai
padoties! Tev es visu dodu; Āmen nosaki! Saņem slavu, godu Šeit un
mūžīgi.

Jāzeps Vītols; V.110,

Jēzu, saule mana

Gustav Knak,

tulk. Hans Kristel Glaeser

216

Ar godbijību raugāties

Ar godbijību raugāties Uz Dieva koku stalto, Kas savus zarus izplētis
Pār pasauliti balto. Tu, draudze, stāvi mūžīgi Un Dieva godu liecini,
Kad tautas nīkst un valstis.

Kas biji un kas tagad tu? Siks graudiņš klusā vietā, Bet, Tēva rokas kopts
un liets, Tu augi zemē cietā. Un nu zem zariem kuplajiem Ir izredzētie
tūkstošiem Un dzied Tev slavas dziesmas.

Tad, draudze, stāvi ticībā, Dievs tavu gaitu spriedis: Tu sakņodamās
ziedi, zel, Dažs auglis jau ir briedis! Tu saules tveici kvēlīgo Un vētru,
krusu dzelīgo Jau augot pārspējusi!

Kaut aukas, vētras krādamas Tev zaru nenolauztu! Kaut ķirmji, uguns,
ziemas sals Tev serdi nesagrauztu! Un ja kāds zars ar nolūztu, Pats koks
ne mūžam nezustu, Dievs jaunus zarus radīs.

*"Eulich Christlich Lieder" (Wittenberg), ar. Jānis Bachs (Alt. harm.: V.81,
Nu topi liksma)*

Karl Bernhard Garve, tulk. Roberts Bērziņš

218

Cik jauki, cik skaisti

Cik jauki, cik skaisti kad tuvi un tāli Nu Ķēniņa pagalmos pulcēties sāk
Un teikšanas upurus māsas un brāļi Ar liksmības asarām atnest Tam sāk!
Deg svētīgas liesmas, Skan mīlīgas dziesmas. Uz augšu pie Mūžīgā
troņa tās laižas, Un dvēseles drūmākās tekas top gaišas.

Cik skaisti, kad visi šeit sadodas rokās, Uz dievišķa pamata namu sev
ceļ, Kad svētuma priekšā mums ceļi še lokās, Tie mūžības avotos spēku
sev smeļ! Kad sirsnībā maigā Krīt zemē uz vaiga, Teic Dievu, kurš visu,
ko solījis, pilda, Jauns ticības karstums tiem dvēseles silda.

Mēs slavējam ceļus, ko, Tētīt, Tu spraudis! Cik jauki viss izdodas, ko Tu
tik sāc! Kā vārpas Tu tīrumā audzē sev Jaudis, Kā zeltitus graudus tos
apcirkņos vāc. Dod, lai, cik vien varam, Pēc prāta Tev darām, Lai Tavu
tik jūgu un nastu še nesam Un mūžīgās godības atspīdums esam.

Jānis Bachs

Julius Kobner, tulk. Roberts Bērziņš

226

Kristīgie, nu laiks ir mosties

Kristīgie, nu laiks ir mosties, Uz svētu cīņu čakli posties, Ak, neesiet vairs remdeni! Paceliet visapkārt acis, Tad grēks un Jaunumi jums sacīs, Ka daudzi ir kā miruši. Šurp, mīlestība, nāc, Tos atdzīvināt sāc, Lai tie ceļas, Ka gaviles Skan dvēselēs Nu tiem, kas Dieva seju nes.

Ticība, smel jaunu spēku Un uzcel Dieva draudzes ēku, Kas atstāta un postīta! Tumsība to ārdījusi un stipros mūrus dragājusi, Kas Dieva ļaudis sargāja. Jūs, Kristus liec'nieki, Tiem sniedziet dedzīgi Dieva vārdu, Kas garīgi Ir miruši, Lai top no jauna dzimuši!

Cerība, vai driksti sērot? Sāc Dieva solījumus vērot, Kas vēl nekad nav vīluši! Jēzus Kristus pats ved karus, Uz jaunu dzīvību sauc garus, Kas ilgi bija snauduši. Tam pieder valstība Un spēks, un godība Visos laikos! Grēks valdīt beidz, Viss atzelt steidz, Kur Pestītāja slavu teic.

Philipp Nikolai, ar. Johann Sebastian Bach (Alt. harm.: V.140,

Ak Jeruzāleme, modies) Jānis Ermanis

228

Pastāvi, pastāvi, Dieva gaismā

Pastāvi, pastāvi, Dieva gaismā pastāvi! Turi gaišu savu sveci, Savu Kungu piemini, Pirmā mīlestībā dedzi! Šaurs ir ceļš, kas ved uz debesi. Pastāvi, pastāvi!

Pacieties, pacieties, Sāpju brīdī pacieties! Pasaulē ir krusts un bēdas, Pestītājam uzticies! Staigā Viņa svētās pēdās! Arī, kad no pieres sviedri skries, Pacieties, pacieties!

Netici, netici, Netici šai pasauei! Neturi to sev par draugu, Neļauj savai dvēselei Sajaukties ar viņas raugu! Kaut tā solītu tev debesis, Netici, netici! Pārbaudi, pārbaudi, Viltus garus pārbaudi! Lai tie sauc uz kuru pusi, Viņu prātu nedari, Sava Kunga vārdā dusi! Katru garu, arī eņģeli, Pārbaudi, pārbaudi!

Atdodi, atdodi, Dievam sirdi atdodi! Turi dzīvu savu garu, Viņa spēkā pastāvi! Topi pats par zaļu zaru Un tā augļus Dievam priecīgi, Atdodi, atdodi! Parādi, parādi, Darbos brāļiem parādi Svētu brāļu mīlestību! Kristus tavu dvēseli Svētījis ar uzticību: Ka tu vienmēr Viņam piederi, Parādi, parādi! Izturi, izturi, Cīņas laikā izturi! Remdenība neder lieti, Gremdē savu

dvēseli: Gara šķēpu satver cieti! Cīņā pēdējā, kaut salūzti, Izturi, izturi!

*J. A. Freylinghausen, "Geistreiches Gesang Buch" Ar. Jāzeps Vītols; V.128,
Pastāvi, pastāvi Johann Eusebius Schmidt Tulk. Carl Ludvig Kaehlbrandt*

229

Šai namā svētku diena ausa

Šai namā svētku diena ausa, Jo augšup viņo dziesmu gaviles. Lai Dievs pats žēlīgi tos klausu, Kas godbijībā pateicību nes. Par visām dāvanām no augšienes, No kurām baltas tapa dvēseles.

Nu mostas pagājušie gadi, Un Dieva uzticību slavēt sāk; Sen aizmigušie tēvi, radi Kā liecinieki pie mums šodien nāk Un stāsta, ka tā Kunga pagalmi Tiem dzīves cīņās spēku devuši.

Še prieka vēsti sludināja, Ka visi brāļi, māsas esam mēs; Un kas pie Dieva galda gāja, Tie atšķirās no Jaunās pasaules. Tā Kunga svētais mīlestības gars Tiem sirdis sildīja kā saules stars.

Dievs, esi vienmēr sargs šai draudzei, Ka viņa arī turpmāk aug un zeļ! Dod spēka garu katrai audzei, Ka visi ilgās savus skatus ceļ Uz debess mājokļiem, kas nezudis, Kad še virs zemes niks un beigsies viss.

*J. A. Freylinghausen, "Geistreiches Gesang Buch" (Alt. harm.: V.47,
Mans Dievs, es Tevi slavēt gribu) Jānis Ermanis*

232

Sūti savas draudzes laukos

Sūti savas draudzes laukos Jaunu pavasari Dievs. Pumpuriem liec ziedos jaukos, Kā sen gaidīts, raisīties. Cīņās drosmi, gara spēku, Sūti, Kungs, mēs lūdzamies, Sūti, Kungs, mēs lūdzamies.

Lūk, visapkārt tumsas spēki Top ik dienas lielāki. Šaubas, bailes, mūsu grēki, Kungs, tos pārspēt palidzi. Dod mums drosmi, gara spēku, Svētai cīņai stiprini, Svētai cīņai stiprini.

Liec mums redzēt, Kungs, no jauna Mūsu pašu nespēku. Labu gribot, darām Jaunu, Nāc un veido pats mūs Tu. Dod mums drosmi, gara spēku, Cīnoties pret tumsību, Cīnoties pret tumsību.

Liec mums dziļot gaismas dzīvi, Mīlestību visur sēt. Lai vēl daudzi kļūtu brīvi, Tavā saimē gaviļēt. Dod mums drosmi, gara spēku, Svētā cīņā pastāvēt, Svētā cīņā pastāvēt.

John Hughes

Henry Emerson Fosdick, tulk. Viktors Baštiks

233

Tas darbs, Kungs Jēzu

Tas darbs, Kungs Jēzu, viss ir Tavs, Tas darbs, ko darām mēs; Un tādēļ, ka šis darbs ir Tavs, Tas zels un pastāvēs. Bet kviešu graudam, pirms sāk tas Zelt, plaukt un augot pieņem, Ir jāgrimst, jāmirst tīrumā, Lai celtos jaunā dzīvībā. Grauds zemē grimst Pēc jaunā tēlā dzimst.

Caur sāpēm debess godībā Mans Jēzus iegājis. Kas tic, to savā valstībā Viņš arī ievēdīs. Mūs, Kungs, Tu kaunā nepamet, Bet liec mums ciest un uzvarēt, Ved mūs caur nāves ieleju Uz savu gaismas Ciānu! Caur tumsību Uz gaismas Ciānu!

Kā dārga sēkla tīrumā Tu kapā nogrimi. Un, plaukdams jaunā dzīvībā, Mūs līdzī modinī. Kungs, visas tautas aicini, Lai Tevi atzīst pilnīgi, Un sūti savus vēstnešus. Ja gribi, raidi arī mūs, Jā, arī mūs Kā gaismas vēstnešus!

Johann Michael Haydn, ar. Jāzeps Vītols; V.188,

Tas darbs, Kungs Jēzu

Samuel Preiswerk (1.&2.p.) un Felician von Zaremba (3.p.)

Tulk. Roberts Bērziņš

236

Mūžam ceļams

Mūžam ceļams, mūžam ceļams Ļaužu dvēslēs Dieva nams. Mūžam steidzams, nepabeidzams, Reizēm liekas neuzceļams. Mūžam ceļams Dieva nams.

Pāri tumsām, pāri naidam Ceļams dvēslēs Dieva nams. Visiem verams, neaptverams, Reizēm liekas neuzceļams. Mūžam ceļams Dieva nams.

Tāivaldis Ķēniņš (Alt. meld.: V.33a,

Ļaujiet man)

Andrejs Eglītis

237

Turi to, kas tev ir dots

Turi to, kas tev ir dots, Savas draudzes mantas sargā! Būsi svētīgs, aplaimots, Drošs pat briesmu laikā bargā, Ja to svētu turēsi, Ko no tēviem mantoji.

Turi savu ticību, Kas pie krusta iekarota! Tā tev piešķir taisnību; Viņa lai ir tava rota, Kurā vienreiz stāvēsi, Kad pie Dieva nonāksi.

Turi mīlestību ar, Kas tev Dieva vārdos sniegta! Tā dod debess gaišumu, Viņa nav nevienam liegta. Tajā mūsu dzīvība, Dieva bērna pilnība.

Turi savu cerību, Kas tev rāda Tēva mājas! Smel tur jauku spirtumu, Ja tev ceļā nogurst kājas! Kaut viss grimst un projām slīd, Cerība kā zvaigzne spīd.

Turi draudzes svētumu, Cīnies, ja tev grib to laupīt! Kas grib mantot dzīvību, Nedrīkst cīņā sevi taupīt. Lai šē zūd un mainās viss, Vainags mirdz tev debesīs!

*Johann Cruger, ar. Jānis Bachs (Alt. harm.: V.54a,
Jēzus dzīvo mūžīgi)
Jānis Ermanis*

239

Viļņiem un vējiem spītējot

Viļņiem un vējiem spītējot, Stāv draudzes varenā ēka. Nespēj to plūdi aizskalot, Vētrām to sagraut nav spēka, Dievs pats ja svētī, pasargā Pasaules troksnī, nemierā, Negaisiem brāžoties pāri.

Mūžīgs ir Dievs, Viņš nemājo Namos, kas rokām ir celti. Torņgaliem pāri jaužam To Augstāk par zvaigžņoto telti. Tomēr Viņš dzīji zemojās, Cilvēka sirdij tuvojās, Svētnīcu savu tur cēla.

Kungs, draudzes sargs un stiprais balsts, Tev slavas upuri nesam. Robežas nezin Tava valsts, Tomēr Tev dārgi mēs esam. Lai Tava vārda gaismota Mirdz mūsu siržu svētnīca Tev vien par slavu un godu.

*Ludvig Matthias Lindeman
Nicolai Frederik Severin Gruntvig,
tulk. Viktors Baštiks*

251

Atdariet man krāšņos vārtus

Atdariet man krāšņos vārtus, Vediet mani Cīanā, Lai es klausos Dieva vārdus, Stāvu Viņa pagalmā! Tur man Dieva gaisma spīd, Prieks un laime sirdī krīt.

Še es nāku, Kungs, pie Tevis, Kur Tavs svētais dzīvoklis; Tuvu mani velc pie sevis, Tad es esmu debesīs. Svētī manu dvēseli Sev par svētu mājokli.

Dodi, Dievs, man savu Garu, Ka ar svētu bijību Tevi teikt un pielūgt varu, Pieņem manu lūgšanu. Manu sirdi atveri, Skatu augšup paceli.

Manu cieto sirdi dari Sev par zemi auglīgu, Lai Tu augļus redzēt vari, Ko Tev priecīgs atnesu; Visu, ko mums sludini, Dziļi sirdīs ieraksti.

Joachim Neander (Alt. meld.: V.57,

Augstais Dievs, kam slava dota)

Benjamin Schmolck, tulk. Jānis Neilands

264

Svētī, Kungs, un sargi

Svētī, Kungs, un sargi, Pestīti mēs dārgi, Savu vaigu uz mums cel, Dodi savu gaismu vēl.

Savu mieru dodī, Kristus dēļ nesodi; Dod mums Tavu Garu gūt, Mūžam Tavā valstī būt.

Āmen! mēs nu teicam, Jēzus vārdā beidzam. Slavēts mūsu Pestītājs!

Pirmais Viņš un pēdējais.

Johannes Gossner, ar. Jāzeps Vītols V.21,

Svētī, Kungs, un sargi

Johannes Gossner,

tulk. Carl Julius Weyrich

272

Svētku dziesma, liksmi skani

Svētku dziesma, liksmi skani, Tu Kristus draudze, šodien mani, Ka Dievs pats tavā vidū mīt. Viņa namā izgreznotā Lai taisnība ir Tava rota, Kas tev kā baltas drēbes spīd! Kā skaņas vienojas, Uz augšu paceļas, Tā lai sirdīs Svētuguns nāk, Tās sildīt sāk, Ka visi Dievu slavēt māk!

Dievs, Tu mūsu saule esi, Tu katram debess gaismu nesi, Kas lūdzot skatus aušup ceļ! Austrumi top gaiši sārti, Kad vaļā veras saules vārti. Un radībā viss aug un zeļ. Lai Tavi stari spīd Un ēnas projām slīd Šinī namā, Ka as'ras žūst Kaut viss še lūzt, Un prieks no svētām dziesmām plūst!

Kad mums uznāk cīņa grūta Un ja Tavs tēva prāts to sūta, Tad palīdzi, ka uzvaram. Spodras kara bruņas sniedzi, Mūs pārspēt ienaidniekam liedzi, Ka cīņā modri pastāvam! Tavs krusts lai liecina, Ka pieder uzvara Tavai draudzei! No Dieva sirds Neviens nav šķirts, Kam spoža debess saule mirdz.

*Philipp Nicolai, ar. Jāzeps Vītols; V.140,
Ak Jeruzāleme, modies
Jānis Ermanis*

291

Kungs Jēzu, Tavā priekšā

Kungs Jēzu, Tavā priekšā Es vājš un nabags nostājos, Kad lūdzos dziļos sirdsēstos, Kungs Jēzu, Tavā priekšā.

Kungs Jēzu, Tavā priekšā Es Dieva prātu pārkāpu, Nu nesu grēku parādu, Kungs Jēzu, Tavā priekšā.

Kungs Jēzu, Tavā priekšā Še mana dvēse mieru rod, To Tava žēlastība dod, Kungs Jēzu, Tavā priekšā.

*Hugo Nyberg
Lars Steinback,
tulk. Romans Vanags*

Es savus grēkus sūdzu

Es savus grēkus sūdzu Tev, mīļais Kungs un Dievs! No visas sirds es lūdzu: Ar mani pacieties, Caur Kristu grēkus piedod, Man jaunu sirdi iedod! Ak žēlo mani, Dievs!

Caur Kristu, savu Dēlu, Man gribi žēlīgs būt. To lūdzos agri, vēlu: Es gribu pestīts kļūt Caur Kristus stieptām rokām, Caur Viņa nāves mokām, Ko cietis Viņš tik grūt'.

Ak, to bij Jēzum matīt, Kas ir Tavs īpats bērns! Lai Tava acs beidz skatīt, Cik liels mans grēku mērs, Jo to pie krusta staba Ir dzēsis manis labā Šis nenoziedzīgs Jērs!

*"Etlich Christlich Lieder" (Wittenberg) Ar. Jāzeps Vītols; V.73,
Es savus grēkus sūdzu*

Andreass Knopken, tulk. Christoph Fureckers

Nāci, Kungs

Nāci, Kungs! Nāci, Kungs! Draudzes Galva, nāc pie mums! Tevi gaidām; pie mums nācis, Sveicini mūs: "Miers ar jums!" Tevi, kas mūs biedrot sācis, Lūdzam: svētī mums šo mielastu, Svētais Kungs, Jēzu, Tu! Svētī mūs! Svētī mūs! Sniedzi, maizi dalīdams, Mums šo žēlastības tiesu, Mūsu grēkus piedodams, Upurēdams savu miesu. Lai tad dvēse aizmirst pasauli, Garu mums paceli.

Dzīvais Kungs! Dzīvais Kungs! Dod pie Tava avota Norimt mūsu dvēšles slāpēm! Tava asins izlieta Mūsu dēļ ar tik daudz sāpēm. Par to gribam Tavi kalpi būt, Kamēr mums dvaša zūd.

Klausijis, Klausijis Viņš ir draudzes lūgšanu, Uzlicis uz sava galda Dāvanu visdārgāko, Debess barību tik saldu. Ceļos metušies to saņemiet, Pateiciet, pielūdziet.

*J. A. Freylinghausen, "Geistreiches Gesang Buch", ar. Jānis Bachs
(Alt. harm.: V.128, Pastāvi, pastāvi)*

Karl Bernhard Garve,

Tulk. Julius Wilhelm Muthel

Nāku es kā māceklis

Nāku es kā māceklis Jēzus sadraudzībā, Grūtus ceļus izgājis, Lūdzos pazemībā: Pieņemi žēlīgi, Kungs, pie sava galda To, kas nāk no malda.

Apžēloto pulciņā, Jēzu, dod man vietu, Lai es Tavā draudzībā Debess ceļu ietu! Nomazgā, nožāvē Arī manas kājas, Atver savas mājas!

Lauz, Kungs, maizi svētīto, Biķeri man sniedzi, Paēdīni salkušo, Slāpes dzēst neliedzi! Svētī Tu mielastu, Svētī savu draudzi, Grēciniekus saudzi!

Dzīvā ūdens avotu Manā sirdī radi; Tava gara skaidrotu, Pats Tu mani vadi! Dzīvībā mūžīgā Vienoti lai kļūtu, Un es Tevī būtu!

"Hundert geistlichen Arien" (Dresden),

ar. Jāzeps Vītols; V.111,

Svētais Dievs, jel nesodi

Augusts Briedis

325

Cik brīnišķi, mans Dievs

Cik brīnišķi, mans Dievs, Tu mani vadi! Dus Tavās rokās mani mūža gadi. Kad noskumst prāts, Tu mani mierini: Tik brīnišķi!

Cik brīnišķi, mans Dievs, Tu mani vadi! Kad satumst nakts, man zvaigžņu gaismu rādi, Kad kāja slīd, man roku satveri: Tik brīnišķi!

Cik brīnišķi, mans Dievs, Tu mani vadi! Kad gaisīs domas, aptumšosies skati, Man roku sniedz un mājās pārvedi: Tik brīnišķi!

Artūrs Krauklis

Elvīra Vankina

Vairo mums ticību

Vairo mums ticību! Mēs lūdzamies, Uz īsto dzīvību Mums ceļš tad ies!
Un, laikiem mainoties, Pie Dieva turoties, Mēs stipri paliksim, Ja ticēsim!
Vairo mums ticību, Kad dvēse skumst, Par skarbo ikdienu Kad debess
tumst. Tad visās grūtībās, Pat bēdās, ciešanās, Mēs gaismu redzēsim, Ja
ticēsim!

Vairo mums ticību, Kad biedē grēks, Liec meklēt skaidrību, Kaut vājš
mums spēks! Tad, augot pilnībai Un Dieva valstībai, Mēs mērķi
sasniegsim, Ja ticēsim!

Vairo mums ticību, Kad saule riet, Uz tālo mūžību Kad ceļš jau iet! Tad
nāvē dzīvību Caur krusta uzvaru Mēs beidzot mantosim, Ja ticēsim!

John Bacchus Dykes, ar. Jāzeps Vītols; V.122,

Tuvāk pie Dieva kļūt

Arnolds Lūsis

365

Jēzus mācekļi jūs esat

Jēzus mācekļi jūs esat, Kā to Viņam solijāt. Visi Viņa vaigu nesat,
Kristībā to dabūjāt, Derību Viņš atjaunoja Jūs no jauna aplaimoja:
Viņam vien tik kalpojiet, Citiem kungiem neklausiet.

Turiet svētu Viņa vārdu, Viņš var gaismot, pestīt jūs: Baudiet to kā maizi
gardu, Dzīves ceļā spēks tas būs! Visās bēdās tas būs drošums, Ciņā
stiprums, saules spožums, Dievs pats mājos tad pie jums, Būs jums pils
un patvērums.

Nāciet pie tā Kunga galda, Kad jūs grēku nasta spiež! Debess miers tam
sirdī valda, Ko Dievs šaurā ceļā griež. Kas ir zars pie vīna koka, To kops
Dieva stiprā roka, Dvēs'li sargās Svētais Gars Gaišs kā mīlīgs saules
stars.

Dievs lai svētī jūs un sarga, To no sirds mēs lūdzamies. Arī dzīves vētrā
bargā Viņa ceļā turieties! Kas tam Kungam sekot steigsies, Debess priekā
ceļš tam beigsies; Tam, kas uzvar, vainags tiks, Dievs to viņam galvā
liks.

Johann Schop (Alt. meld.: V.118b, Jēzus, dzīvība man esi)

Jānis Ermanis un Arturs Voitkus

383

Man pakaļ, visi kristieši

Man pakaļ, visi kristieši! Tā Kristus sauc ar spēku. Ak, aizliedziet šo pasauli Un nīstiet veco grēku! Nu krustu labprāt uzņemiet Un manās pēdās staigājiet!

Es esmu gaišums tumsībā, Un mani ceļi svēti; Kas nāk pie manis ticībā, Tas nemaldīsies lēti. Es esmu ceļš, kas parāda, Kā svēti jums ir jāstaigā. Lūk, mana sirds ir zemīga Un izverd mīlestību, Un mana mute pildīta Ar saldu lēnprātību, Un viss mans spēks un gars, un prāts Ir allaž Dievam dāvināts.

Es rādu jums, kas labs, kas Jauns, No kā būs bēgt un bīties, Un ka ar to, kas grēks un kauns, Nekad jums nebūs pīties. Es jūsu stiprums, jūsu pils, Kas dvēseles jums nepievils.

Kas dzīvību sev pataupīs, To zaudēs iznīcībā, Kas manis dēļ to pametīs, To mantos nemirstībā. Kas krusta nesējs negrib būt, Tam nebūs manā priekā kļūt.

Tad lai mēs savam Glābējam Ar labu, drošu prātu Bez bailēm pakaļ staigājam — Viņš bēdās mums ir klātu! Kas necinās, tas nenesis Reiz goda kroni debesis.

*Johann Hermann Schein, ar. Jāzeps Vītols; V.41, Man pakaļ, visi kristieši
Johann Scheffler (Angelus Silesius) Tulk. Vidzemes dziesmu grāmatas komisija*

393

Tu esi, Kungs

Tu esi, Kungs, mans Labais gans, man netrūks labuma; Tu mani zaļās pļavās ved, pie dzidra avota.

Tu pildi manu dvēseli ar prieku brīnišķu, man galdu klāj pat tuksnesī, cik labs, Kungs, esi Tu.

Ja nāves ēnas ielejā šī dzīve būtu man, nav bailu vairs, ja tuvumā man Tava balss vēl skan.

Ļauj visu mūžu atrasties, Kungs, Tavā tuvumā, un lai Tavs nams, ak Kungs un Dievs, ir mana mājvieta.

*Jessie Seymour Irvine
"Scottish Psalter", tulk. Otilija Baštika (Liesma)*

401

Ved mani, Dievs

Ved mani, Dievs, un manas gaitas svētī, Lai manas dzīves uzdevums nav velts; Kā ceļinieks, kur taisu savu telti, Lai mani apgaismo Tavs zvaigžņu zelts. Kā ceļinieks, kur taisu savu telti, Lai mani apgaismo Tavs zvaigžņu zelts.

Ved mani, Dievs, tik Tavos taisnos ceļos, Dod laimi, kura citiem neliek ciest! Sniedz roku man, ja grimstu maldos dziļos, Un visu Jaunu liec par labu griest. Sniedz roku man, ja grimstu maldos dziļos, Un visu Jaunu liec par labu griest.

Uz Tava altāra Tev slavu lieku, Ka mani, putekli, Tu gaismā cel. Liec strādāt, Kungs, dod žēlastības laiku, Lai mana tēvu zeme jaukāk ze! Liec strādāt, Kungs, dod žēlastības laiku, Lai mana tēvu zeme jaukāk ze!

*Jean (Johann Julius Christian) Sibelius
Tirzmaliete (Minna Dzelzkalne)*

403

Spēku dod, spēku dod

Spēku dod, spēku dod, Kungs, man savu spēku dod! Kad es gurdens dzenu vagu, Vai kad nastu nesu smagu, Kungs, man savu spēku dod! Ticēt liec, ticēt liec, Kungs, man vienmēr ticēt liec! Kaut ir skarbi laika vēji, Plauks un zaļos, ko Tu sēji. Kungs, man vienmēr ticēt liec! Cerēt liec, cerēt liec, Kungs, man vienmēr cerēt liec! Ko es nespēju, Tu vari, Ko es nedaru, Tu dari. Kungs, man vienmēr cerēt liec! Mīlēt liec, mīlēt liec, Kungs, man vienmēr mīlēt liec! Ja man sirdi rūgtums pilda, Lai to Tava liesma silda. Kungs, man vienmēr mīlēt liec!

*Tālvāldis Ķeniņš
Arnolds Lūsis*

419

Māci man ticēt, Kungs

Māci man ticēt, Kungs! Māci man lūgt! Bērnišķi ticēt un bērnišķi lūgt!
Vai dienas saulainas, Vai prieka dzīvē maz, Sirds lai Tev uzticas: Māci
man lūgt!

Māci man ticēt, Kungs! Māci man lūgt! Mūžīgu svētību dvēselei gūt.
Kungs, Tu mans Pestītājs, Vienīgais žēlotājs Un ceļa rādītājs: Māci man
lūgt!

Māci man ticēt, Kungs! Māci man lūgt! Dzīvot kā vēlies Tu: māci man
lūgt! Dod gaismu tumsībā, Ved ceļā pareizā, Sniedz roku palīgā: Māci
man lūgt!

Māci man ticēt, Kungs! Māci man lūgt! Ticēt kā bērni tic, bērnišķi lūgt!
Kā bērns Tev pieglaužos Un droši paļaujos, Tev vienam uzticos: Māci
man lūgt!

B.Mansel Ramsey

B.Mansel Ramsey,

tulk. Otilija Baštika

(Liesma)

424

Es vēlos dzīves gājumā

Es vēlos dzīves gājumā, Dievs, palikt Tavā tuvumā, Lai dienas, kas man
vēlētas, Ir Svētā Gara svētītas.

Lai Gars Tavs mani vadītu Un gaismas ceļus rādītu; Tik tad mans dzīves
staigājums Būs Tava vārda godājums.

Tu esi padoms neziņā, Mans spēks, kad jūtos vājumā. Ar Tevi manas
dienas iet, Līdz mana mūža saule riet.

Louis Bourgeois

Mārcis Sala

427

Pie rokas ņem un vadi

Pie rokas ņem un vadi, Kungs, mani pats, Līdz beigsies mūža gadi Un gaišs būs skats! Ne soli es bez Tevis iet negribu! Ņem mani līdz pie sevis, kur iesi Tu!

Tik Tavā žēlastībā Sirds klusa top, Un tādēļ mīlestībā Arvien to kop! Pie Tavām kājām dusēt Bērns lūdzas sev; Ļauj, acis slēdzot, klusēt Un ticēt Tev!

Gan reti sajūst sākšu, Cik liels Tavs spēks, Pie mērķa tomēr nākšu, Kaut nakts un grēks. Pie rokas ņem un vadi, Kungs, mani pats, Līdz beigsies mūža gadi un gaišs būs skats!

Friedrich Silcher, ar. Jāzeps Vitols; V.93,

Pie rokas ņem un vadi

Julie von Hausmann,

tulk. Jānis Ermanis

432

Debestēvu mīļi sveicam

Debestēvu mīļi sveicam, Slavas dziesmā Viņu teicam; Dāvā Viņš šo gaišo dienu, Visu dzīvi, elpu vienu.

Bērna acīm Viņu raugu: Tēva doto savu draugu, Jēzu, kas ar mani dzīvo, Visus svētī, mani mīļo.

Svētais Gars kā vēsma glāsta, Mums par piederību stāsta: Sirdīm labām, Dieva dotām, Mīlestībā savienotām.

Patecībā veram sirdi, Lūdzam: Debestēvs, jel dzirdi, Ej pa priekšu un mūs vadi, Svētīti lai mūža gadi!

Zviedru tautas dziesma

Ivars Gaide

434

Dienu, ko Dievs tev dod

Dienu, ko Dievs tev dod, Sirds, vērā liec! Tik sirdī saulainā Plaukst
baltais zieds. Sāc dziesmu skaistāko, Dzied' gaismas Tēvam to, Viņš ir
tavs sargs un gans, Tavs sargs un gans!

Raugi, kā šūpulī Bērniņš dus maigs, Neskar to tumsas rēgs, Nedz baigais
laiks. Kā pašās debesīs, Tik labs un jauks ir viss. Klusi dūc rīta zvans:
Dievs ir tavs gans!

Kad stundā saulainā Draugu sveic draugs, Līst gaisma brīnišķa, Zied
dārzs un lauks. Sirds, satver mirkli šo, Pats Dievs tev piešķir to. Viņš ir
tavs sargs un gans, Tavs sargs un gans!

Gaismu, ko devis Dievs, Sirds, neaizliedz! Reiz ēnas garas kļūs, Nāks
saules riets. Bet lai mans gājums kāds, Lai slavēts Dieva prāts! Mūžam
Viņš paliks mans Glābējs un gans!

Bruno Skulte (Alt. meld.: V.122,

Tuvāk pie Dieva kļūt)

Kārlis Kundziņš

435

Dari mani, mīlais Jēzu

Dari mani, mīlais Jēzu, It kā saules stariņu, Lai es apkārtņē un mājā
Gaiši, gaiši spīdētu!

Dari tā kā baltu ziedu Manu mazo sirsniņu, Lai kā putniņš dziedāt spētu
Tevim savu dziesmiņu!

Te es savas bērna dienas, Dārgais Jēzu, gribu dot, Jo Tu vienīgais, kas
vari Prieku nest un aplaimot.

Haralds Berino (Alt. meld.: V.20,

Cīnies jel ar visu spēku)

Elvīra Vankina

448

Miļš mums mūsu Dieva nams

Miļš mums mūsu Dieva nams, Svētu rītu staigājams, Tur mums sirds top skanīga Debestēva pagalmā.

Nāk mums pretim mīļi jauks Jēzus, visu bērnu draugs, Teic: "Es tevi gaidiju, Dod man savu sirsniņu!"

Maza mana sirsniņa, Ņem to, ja Tev patīk tā! Es pie Tevis piekļaušos, Tavos vārdos klausīšos.

J.A.Freylinghausen, "Geistreiches Gesang Buch", ar. Jānis Bachs (Alt. harm.: V.17, Slavēts Dievs visaugstākais) Andrievs Niedra

450

Tur no debess tāles

Tur no debess tāles, Kur daudz eņģeļu, Skata Dievs un svētī Katru bērniņu. Bērniņš lūdz, Dievs klausu, Glabā maziņu, Lai kur nepiedauza Savu kājiņu. Dod ar mīļām rokām Viņam maizīti, Glābj no visām mokām Viņu žēlīgi. Bērniņ mīļais, dzirdi Jel šo vārdiņu: Dievs nes savā sirdī Katru bērniņu.

*Friedrich Silcher, ar. Jāzeps Vītols; V.147, Tur no debess tāles
Wilhelm Hey Tulk. Carl Ludwig Kaehlbrandt*

281

Nāci mūsu saimē

Nāci mūsu saimē, Mīļais mazais draugs! Dieva bērna laimē Draudze tevi sauc.

Reizēm saule pazūd, Reizēm atkal spīd; Tas, kas nekad nezūd, Visam cauri vīd.

Tēvs, kas visu valda, Dēls, kas mūžam dzīvs, Mūsu dzīvi vada Gars, kas mūžam brīvs.

Jaunā laika dzelmē Jēzu gremdēja; Paša Dieva vēlme Prieku dzemdēja. Mūsu grēkus nesi, Lai nāk grēka gals. "Mīļais Dēls Tu esi," Teica Dieva balss.

Atkal mūsos staro Dieva ģimēne. Kuplāk atkal zaro Dieva ģimene.

Nāci mūsu saimē, Mīļais mazais draugs! Dieva bērnu laimē Draudze tevi sauc.

*Johann Heinrich Rinck, ar. Jāzeps Vītols; V.16, Katru gad' no jauna
Laris Saliņš*

453

Cēli kā dzimtenes dievnami

Cēli kā dzimtenes dievnami Lai tev ir mērķi un darbi! Cīnies vien taisni un atklāti, Uzbrūk kaut pret'nieki skarbi!

Stāvi kā klintis, kas vijņus šķel, Grēku un Jaunumu straumē! Kaut tā ar ūdeņus virsū vel, Pamatu drošu sev gaumē!

Skaidra kā zelts lai ir tava sirds, Šķista kā svētrīta rasa, Kad viņā saulītes stari mirdz! Laba, ja trūkums ko prasa.

Mikstas kā vītola pūpolīt's Lai ir arvienu tev rokas! Vaidziņš tad miļi tiks noglaudīts Tiem, kam ir rūpes un mokas.

Staigā kā mīlīgā eņģ'ļa tēls, Kaut arī jāpanes zaimi! Dzīvei tad tavai būs mērķis cēls, Vairojot prieku un laimi.

Jāzepe Vītols; V.23,

Cēli kā dzimtenes dievnami

Jānis Ermanis

454

Kā dzimtenes dievnami

Kā dzimtenes dievnami augšup arvien, Lai savas ilgas mēs ceļam; Šais dienās un gados, kas garām mums skrien, Pie Kristus vien spēku sev smeļam.

Tad stipri mēs būsim, tad svētīs mūs Dievs, Kā svēti dārzu un druvu; Pa saulainiem ceļiem tad dvēseles ies, Tām Kristus un dievnams būs tuvu. Kungs, sargi no maldiem un sāpēm, kas liec, No grēkiem, sirdi kas māktu. Lai vārds Tavs arvienu tad atbalstu sniedz. Kad dvēsele šaubīties sāktu.

J.Zeltkalns

Leonīds Breikšs

VII

Lai atskan šodien slavas dziesmas

Lai atskan šodien slavas dziesmas Par godu tam, kas debesīs! Nu sirdīs prieks, prom visas briesmas, Dievs savu draudzi sargājis; To visos laikos vadījis Un svētību tai piešķīris.

Prom gājuši daudz gari gadi. Kur visas dienas nobeidzas, Ar viņiem tēvi, draugi, radi, Kas pirmo reiz' še pulcējas. Bet stipri stāv šis Dieva nams, Un tēvu darbs mums pieminams.

Kad ausa rīts tā Kunga dienām, Tad draudzi sauca zvana balss: Lai sirdī nāktu prieks ikvienam Un visām bēdām būtu gals. Še Dieva ļaudis pulcējas, Sev gaismu, mieru izlūdzas.

Ar bērniņiem šurp mātes steidzas Pie Pestītāja viņus nest; Še jauniem, veciem rūpes beidzas, Jo palīgs radās, nastas nest. Kā saules gaišais, siltais stars Ikvienu sveica Dieva Gars.

Pie Tevis, Kungs, nu šodien nākam, Un lūdzam: svētī, sargā mūs! Ko Tavā vārdā daram, sākam, To vadi pats, tad spēks mums būs. Kad gadi nāks un atkal ies, Tā Kunga draudze cīnīsies.

V.45b.: Ak kaut man tūkstoš mēles būtu.

(Sacer.J. Ermans)

Kristus vārds lai bagātīgi mit jūsu vidū: pamācait un pasludinait cits citu visā gudrībā un dziediet Dievam psalmus, himnas un garīgas dziesmas pateicības pilnām sirdīm!

(Kol. 3, 16)

Kontroleksemplärs

93-3
538

